

Remissvar - Europeiska kommissionens förslag till förordning om gigabit infrastruktur (KOM(2023)94), dnr Fi2023/00171

Ert diarienummer: Fi2023/00171

Region Sörmland ser positivt på förslag och initiativ som syftar till förenkling och effektivisering av utbyggnaden av gigabitnät för elektronisk kommunikation.

Digitaliseringen och den grundläggande digitala infrastrukturen är en förutsättning för att vi skall kunna leverera digitala välfärdstjänster. Därmed kan vi tillgodose behovet från våra invånare och företagare. Digitaliseringen ingår också som en viktig parameter för den verksamhetsutveckling vi bedriver, inte minst utifrån de demografiska utmaningar vi står inför. Det tidigare initiativet från Europaparlamentets och rådet genom direktiv 2014/61/EU om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation har till viss del bidragit till utbyggnaden och därmed i förlängningen bidragit till en ökad digitalisering.

Det kan här även noteras att Sverige har kommit relativt långt när det gäller utbyggnad av höghastighetsnät även om utbyggnaden av 5G utvecklats något långsammare. Vi har också erfarenhet av att utmaningarna med utbyggnaden förändras över tiden.

I den tidiga fiberutbyggnaden handlade utmaningarna om tillträde och återställningskostnader i tätortsnära läge. De nuvarande utmaningarna handlar till större del om utmaningar på lands- och glesbygd. Där är det långt mellan byggnader och fibern skall passera många markägare.

Samtidigt som utbyggnaden i Sverige kommit relativt långt finns många hushåll och företag kvar att fiberansluta. Detta är anslutningar som har en tendens att bli allt kostsammare inte minst på grund av långa grävavstånd. För dessa kvarvarande områden är det kommersiella marknadsintresset lågt och den utbyggnad som sker kräver oftast offentliga stödmedel.

Det kan också noteras att förutom utmaningar med tillståndsgivning hämmas utbyggnaden av gigabitnät av bristande efterfrågan, framför allt på landsbygden. Många hushåll på landsbygden tackar idag nej till fibererbjudanden. Orsakerna är många men oftast upplevs anslutningskostnaden vara för hög jämfört med trådlösa alternativ. Låga

anslutningsgrader i nybyggnadsprojekt på landsbygden försämrar dessutom totalekonomin i fiberprojekten och intresset från marknadsaktörerna minskar.

Kommissionen lägger fram ett antal förslag i syfte att förenkla och effektivisera den fortsatta utbyggnaden. Region Sörmland tolkar kommissionens initiativ som en uppdatering av direktiv 2014/61/EU som implementerades i Sverige genom Utbyggnadslagen (2016:534). Utifrån ett regionalt perspektiv upplever vi att lagen har haft begränsad effekt. Det har funnits ett lågt intresse från marknadsaktörer att hyra in sig i andra aktörers kanalisation. I Sverige finns dessutom en utbredd svartfibermarknad som ytterligare minskar behovet av och viljan att använda andra aktörers infrastruktur.

Kommissionen föreslår att en nationell nod, single point of information (SIP), införs i syfte att utforma konsekventa tillståndsförfaranden på nationell nivå. Enligt förslaget ska all information om befintlig fysisk infrastruktur, planerade anläggningsarbeten och tillståndsförfaranden vara tillgänglig via en digital ingång. Region Sörmland anser att införandet av en SIP skulle kunna innebära oproportionerligt stora kostnader för framför allt små kommuner som har få tillståndsärenden att hantera. Förslaget skulle kunna innebära att kommuner tvingas hantera tillstånd för digital infrastruktur i ett system och övriga tillståndsärenden i ett annat.

Även om förslaget innefattar såväl fast som trådlös infrastruktur finns det kommuner i Sörmland som i princip är färdigbyggda. Region Sörmland anser här att regleringsåtgärderna måste stå i proportion till den nytta som kan förväntas av åtgärden. Ytterligare pålagor på marknadsaktörer eller kommuner/regioner bör undvikas.

Förslaget att det ska finnas fysisk infrastruktur, accesspunkter och fiberledningar i byggnader för nya bostadshus och bostadshus som genomgått omfattande renovering ställer sig Region Sörmland positiv till. Region Sörmland ställer sig dock tveksam till om det kommer göra någon större skillnad då detta, i princip, redan idag är standardförfarande. Vi upplever att de som flyttar in i ett nybyggt eller nyrenoverat hus förutsätter att det finns fiber framdraget.

Genom artikel 7 föreslås en ny princip om nationellt enhetliga regler för beviljande av tillstånd, inklusive ledningsrättigheter. Förslaget innehåller bland annat principer för handläggningstider. Region Sörmland ställer sig tveksam till principen om ”tyst godkännande” som föreslås om ett

tillståndsärende inte fattas inom föreskriven tidsgräns. Vid ett ”tyst godkännande” skulle rättsosäkerhet kunna uppstå om vad som egentligen har godkänts. Eftersom tillståndsärenden kan beröra flera parter finns uppenbar risk att tredje part drabbas. Det är bra med åtgärder för att korta handläggningstiderna för tillståndsärenden men principen med ”tyst godkännande” kan bli oproportionerlig.

Kommissionen föreslår även ökade krav på offentliga organ att ge tillträde till fysisk infrastruktur. För kommuner och regioner innebär det att inte bara infrastruktur som ingår i ett nät, utan även byggnader och andra tillgångar. Bland annat väg- och gatuutrustning omfattas av förordningen. Förslaget skulle kunna underlätta utbyggnaden av framför allt 5G-näten och kommande mobilnät i tätort och bebyggda områden. Det ser Region Sörmland som positivt.

Det är dock viktigt att möjligheten att på objektiva grunder neka tillträde kvarstår och att beslut fattas av det organ som äger eller förvaltar infrastrukturen. I artikel 3 beskrivs de skäl som kan ligga till grund för att vägra tillträde. Skälen omfattar tekniska och säkerhetsmässiga invändningar. Om inplacering avser utrustning på till exempel husfasad eller tak bör även gestaltningsmässiga skäl kunna omfattas.

REGION SÖRMLAND

Jörgen Bragner, Tf regiondirektör